

АРХЕОЛОГІЯ
І ДАВНЯ ІСТОРІЯ
УКРАЇНИ
Випуск 4 (29)

2018
КИЇВ

НАУКОВА СЕРІЯ — ЗАСНОВАНА У 2010 Р.

ВИДАЄТЬСЯ ЧОТИРИ РАЗИ НА РІК

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

СКОРИЙ Сергій, доктор історичних наук, професор, Інститут археології НАН України

Відповідальний секретар:

ГОРБАНЕНКО Сергій, кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

БОЛТРИК Юрій, кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

БУРДУКЕВИЧ Ян, доктор гуманітарних наук, професор, Вроцлавський університет (Польща)

ЗАЛІЗНЯК Леонід, доктор історичних наук, професор, Інститут археології НАН України

КУЛАКОВСЬКА Лариса, кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

МОЦЯ Олександр, член-кореспондент НАН України, Інститут археології НАН України

ОБЛОМСЬКИЙ Андрій, доктор історичних наук, Інститут археології РАН

ОТРОЩЕНКО Віталій, доктор історичних наук, професор, Інститут археології НАН України

ПЕТРАУСЬКА Олег, кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

ПОТЄХІНА Інна, кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

СОН Наталія, кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

ТОЛОЧКО Петро, академік НАН України, Інститут археології НАН України

ХОХОРОВСЬКИЙ Ян, доктор гуманітарних наук, професор, Інститут археології Ягеллонського університету (Польща)

ЧАБАЙ Віктор, член-кореспондент НАН України, Інститут археології НАН України

У ВИПУСКУ:

МОНОГРАФІЯ В ЖУРНАЛІ

СТАТТІ

ПУБЛІКАЦІЯ АРХЕОЛОГІЧНИХ
МАТЕРІАЛІВ

АРХЕОЛОГІЯ
І ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

АРХІВНІ МАТЕРІАЛИ
ТА ІСТОРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

АРХЕОЛОГІЯ І ДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Науковий журнал з проблем археології та давньої історії

Серія присвячена публікаціям досліджень з археології та давньої історії України. Висвітлюються питання соціально-економічного розвитку та культурних зв'язків населення України у кам'яному та мідно-бронзовому віках, сторінки з історії киммерійців та скіфів, матеріальна та духовна культура античних греків у Північному Причорномор'ї, етногенез та рання історія слов'ян, розвиток давньоруських міст і сіл, матеріальної культури середньовіччя і нового часу. Видаються нові археологічні матеріали, розвідки з історії археології та архівні джерела.

Для археологів, істориків, краєзнавців, учителів історії, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

A series is devoted to publications of investigations on archaeology and ancient history of Ukraine. Questions of social and economic development and cultural relations of the population of Ukraine in the Stone and Copper-Bronze Age, pages of Cimmerian and Scythian history, material and spiritual culture of antique Greeks in Northern Black Sea Coast, ethnogenesis and early history of Slavs, development of the Ancient Russian cities and villages, material culture of Medieval and Modern periods are under observing. New archeological records, survey on history of archaeology and archival sources are being published.

This series is intended for archeologists, historians, regional specialists, teachers of history, students of historical departments and for all who is interested in ancient history of Ukraine.

Засновник та видавець:

Інститут археології
Національної академії наук України

Свідоцтво про реєстрацію ЗМІ:

КВ № 17659-6509Р від 29.03.2011

Адреса редакції:

Україна, 04210, Київ 210, просп. Героїв Сталінграда, 12

Тел.: (+380-44) 418-61-02

Факс: (+380-44) 418-33-06

E-mail: secretaradiu@gmail.com

Офіційна сторінка видання:

Сайт «Спілка археологів України» [<http://www.vgosau.kiev.ua>] —

Бібліотека — Журнал «Археологія і давня історія України»

[http://www.vgosau.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=111&Itemid=183]

Затверджено до друку Вченою радою

Інституту археології НАН України

29.05.2018, протокол № 5.

Наукові редактори: *І. Б. Тесленко, Л. В. Чміль*

Рисунки авторські

Надруковано в авторській редакції

Комп'ютерна верстка С.А. Горбаненка

Усі права застережено. Передрук можливий
зі згоди редакції та авторів статей

Виходить за підтримки
Всеукраїнської громадської організації
«Спілка археологів України»

ISSN 2227-4952

Усі матеріали рецензовано

© ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ, 2018

Підписано до друку 30.11.2018. Формат 60 × 84/8. Гарн. Century Schoolbook. Папір офс.

Друк офс. Ум.-друк. арк. 49,2. Обл.-вид. арк. 54,9. Тираж 100 екз. Зам.

Тираж віддруковано ТОВ «Майдан», 61002, Харків, вул. Чернишевська, 59. Тел.: (057) 700-37-30.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 1002 від 31.07.2002 р.

ЗМІСТ

Передмова

МОНОГРАФІЯ В ЖУРНАЛІ

Тесленко, І. Б. Виробництво полив'яного посуду в Криму за часів Улуг Улусу

СТАТТІ

Манігда, О. В. Комплекси Х—ХІІІ ст. з території Волинської та Галицької земель як приклад синхронного побутування керамічних форм

Бардецький, А. Б., Прищеп, Б. А. Особливості волинських керамічних комплексів другої половини ХІІІ — першої половини ХІV ст. за матеріалами досліджень поселення в ур. Гнідавська Гірка поблизу Луцька

Меламед, К., Евтімова, Е. Характеристика кераміки зі Східних Родопів, Болгарія (VІ—ХІІ ст.)

Сергеева, М. С., Журухіна, О. Ю. Глиняні форми для виготовлення скляних посудин (за даними розкопок середньовічного виробничого комплексу Київського Подолу)

Коваленко, О. В. Продукція полтавських гончарів ХVІІІ ст.: горщики

Біляєва, С. О., Фіалко, О. Є. Планіграфія та типологічна характеристика скляних виробів з Аккерману

ПУБЛІКАЦІЯ АРХЕОЛОГІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

Гунь, М. О. Керамічний комплекс давньоруського горизонту поселення Софіївська Борщагівка (за матеріалами розкопок 2008—2013 рр.)

Моисеев, Д. А. Строительная керамика из раскопок «пещерного города» Эски-Кермен в 1936—1937 гг.: каталог предметов из фондов Бахчисарайского музея-заповедника

CONTENTS

5 Introduction

MONOGRAPH in JOURNAL

7 *Teslenko, I. B.* Glazed Pottery Manufacturing in Crimea at the Times of Ulug Ulus

ARTICLES

84 *Manigda, O. V.* Ceramic Complexes Discovered from Sites in Galician and Volhynian Lands as an Example of Ceramic Isochronal Existence

98 *Bardetskyi, A. B., Pryshchepa, B. A.* The Peculiarities of Volyn Ceramic Assemblages of the Second Half of the 13th — First Half of the 14th Centuries in Hnidavska Hirka near Lutsk

110 *Melamed, K., Evtimova, E.* Characteristics of Pottery from the Eastern Rhodopes (Bulgaria) (6th—12th c.)

119 *Sergeyeva, M. S., Zhurukhina, O. Yu.* Clay Molds for Making Glass Vessels (after Data from the Excavations of the Medieval Production Complex)

125 *Kovalenko, O. V.* Products of Poltava Potters of the 18th Century: the Pots

133 *Biliaieva, S. O., Fialko, O. Ye.* Planigraphy and Typological Characterystyc of Glass Items from Akkerman

PUBLICATIONS OF ARCHAEOLOGICAL MATERIALS

149 *Gun, M. O.* Ceramic Assemblage of the old Russian Horizon of Sofievska Borshchagivka Settlement (on the Materials of Excavations 2008—2013)

165 *Moisieiev, D. A.* The Building Ceramic from the Excavations of the «Cave Town» Eski-Kermen in 1936—1937: the Catalogue of Finds from the Founds of the Bakhchysarai Museum-Preserve

Толкачов, Ю. І., Журухїна, О. Ю. Скляні вироби з розкопу XII на території Меджибзької фортеці у 2015 р.

226

Старенький, І. О., Болтанюк, П. А., Левінзон, С. Ю. Керамічний комплекс з гончарного горна середини XV — початку XVI ст. з Кам'яця-Подільського

230

Льків, М. В., Калініченко, В. А., Пивоваров, С. В. Горн кінця XV — початку XVI ст. із старої частини м. Чернівців

241

Оногда, О. В. Комплекс із полив'яною керамікою другої половини XV — першої половини XVI ст. (за матеріалами розкопок Старого арсеналу в Києві)

246

Нечитайло, П. О. Керамічні вироби з розкопок закритого комплексу кінця XVII ст. у Кам'яці-Подільському (Польський ринок, яма 2)

254

Чекановський, А. А. Знахідки любок для куріння тютюну XVII—XVIII ст. з розкопок на Поділлі

269

Пшеничний, Ю. Л., Ткач, В. В. Колекція кахель з Дубенського Спасо-Преображенського монастиря

280

Tolkachov, Yu. I., Zhurukhina, O. Yu. Glassware from the Excavations on the Territory of the Medzhybozh Fortress in 2015

Starenky, I. O., Boltanyuk, P. A., Levinson, Ye. Yu. Ceramic Assemblage from the Pottery Kiln of the Middle of the 15th — the Beginning of the 16th Century in Kamianets-Podilskyi

Il'kiv, M. V., Kalinichenko, V. A., Pyvovarov, S. V. Pottery Kiln of the End of the 15th — the Beginning of the 16th Century from the Old Part of Chernivtsi

Onohda, O. V. Archaeological Complex with Glazed Pottery of the Second Half of the 15th — First Half of the 16th Centuries (Based on Materials of the Kyiv Old Arsenal Excavations)

Nechytaylo, P. O. Pottery from a Closed Complex of the Late 17th Century in Kamyants-Podilsky (Polish Market, Pit 2)

Chekanovskiy, A. A. Finds of Pipes for Smoking of the 17th—18th Centuries from the Excavations in Podillya

Pshenichniy, J. L., Tkach, V. V. The collection of the Stove Tiles from Spaso-Preobrazhensky Monastery in Dubno

АРХЕОЛОГІЯ І ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

ARCHAEOLOGY and NATURAL SCIENCES

Веремейчик, О. М. Кераміка середини XIII ст. з садиби ювеліра в Любечі

297

Оленич, А. М. Про технологічні аспекти продукції одного гончарного горна XI ст. з посаду літописного Вишгорода (за матеріалами розкопок 1990 р.)

317

Чміль, Л. В. Результати і перспективи дослідження технології виготовлення керамічного посуду Середньої Наддніпряниці XVI—XVIII ст.

323

Синчук, І. І. Результати дослідження археологічного скла із раскопа 1989 г. в историческом центре Могилёва (оптический спектральный анализ)

342

Veremeychik, O. M. Ceramics of the Middle of the 13th Century from the Jeweler's Estate in Lyubech

Olenich, A. M. About Technological Aspects of the Old Rus Kiln Production from Vyshgorod (Based on Materials from the Excavations 1990)

Chmil, L. V. The Results and Perspectives of Studying Ceramic Ware Production Technology in the Middle Dnieper Region in the 16th—18th Centuries

Sinchuk, I. I. The Results of a Study of Archaeological Glass from the Excavation 1989 in the Historical Center of Mogilev (Optical Spectral Analysis)

АРХІВНІ МАТЕРІАЛИ ТА ІСТОРІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

ARCHIVAL MATERIALS and HISTORICAL RESEARCH

Руденко, О. О. Діяльність дибинецького осередку кераміки в українській художній культурі XIX—XX ст.

361

Школьна, О. В. Дибинецька фаянсова фабрика графів Браницьких на Київщині в світлі даних першоджерел

386

Чміль, Л. В., Шепель, Л. Ф. Нові дані про невідомі фаянсові заводи XIX ст. на Правобережному Поліссі: уривки з праці О. П. Оглоблина «Промисловість Правобережного Полісся в минулому і сучасному (науковий звіт експедиції за 1932 р.)»

403

Оленич, А. М., Оленич, А. М. Гончарний промисел жителів села Микільська Слобідка у середині XIX ст. (за матеріалами новітніх археологічних досліджень)

413

Rudenko, A. A. Dybyntsi's Ceramic Center Activity in Ukrainian Art Culture of the 19th—20th Century

Shkolna, O. V. Dybintsy Faience Factory of Counts Branitsky in the Kiev Province in the Light of the Given Primary Sources

Chmil, L. V., Shepel, L. F. New Facts about Unknown Faience Factories Inside the Right Bank Polissian Area: the Fragments of O. Ohloblin's Work «The Industry of the Right Bank Polissian Area in the Past and Modernity (the Science Report of the Expedition of 1932)»

Olenich, A. M., Olenich, A. M. Pottery Workshop of Mykilska Slobidka Village in the First Half of the 19th Century (Based on the Latest Archaeological Excavations)